

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på tandklinikker 2023

I 2023 blev der gennemført 65 udgående sundhedsfaglige tilsyn på tandklinikker. Resultaterne fra tilsynene viser generelt en høj standard, men der er fortsat behov for fokus på især røntgenoptagelser, medicin- og materialehåndtering samt rengøring på klinikkerne.

Tilsynene omfattede private og kommunale tandlægeklinikker og tandplejerklinikker. Af de 65 udgående tilsyn var 57 baseret på stikprøver, to var opfølgende tilsyn på tandklinikker, der tidligere havde fået påbud om at rette op på større eller kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden, og seks var reaktive tilsyn på baggrund af konkrete bekymringer.

Bekymringer for patientsikkerheden på bestemte tandklinikker kan fx komme fra henvendelser til styrelsen fra patienter eller sundhedspersoner. Når der opstår bekymring om sikkerheden for patienter på en tandklinik, vurderer vi altid, om der er grundlag for et tilsyn. Det kan være et administrativt tilsyn, hvor vi beder om at se instrukser, journaler og andet skriftligt materiale. Vi kan også vælge at foretage et såkaldt reaktivt udgående tilsyn på klinikken, hvor vi vurderer patientsikkerheden på samme måde som ved andre udgående tilsyn. Alle udgående tilsyn tager udgangspunkt i et sæt målepunkter, som klinikkerne får tilsendt forud for tilsynet.

Resultater af tilsynene

Efter et tilsynsbesøg vurderer vi, om der er problemer af betydning for patientsikkerheden på klinikken. Ved 26 af de stikprøvebaserede tilsyn og ved det ene opfølgende tilsyn var samtlige målepunkter opfyldt, og der var ingen problemer af betydning for patientsikkerheden. Ved 29 stikprøvebaserede tilsyn og tre reaktive tilsyn vurderede vi, at der var mindre problemer af betydning for patientsikkerheden.

Det indebærer, at der ved tilsynsbesøget var ét eller flere målepunkter, som ikke var opfyldt, men at vi vurderede, at der var tale om forhold, som ikke indebar en større risiko for patientsikkerheden, og at den enkelte klinik relativt let ville kunne rette op på disse forhold. I nogle tilfælde beder vi om, at klinikken sender en handleplan, der beskriver, hvordan man vil arbejde med at forbedre forholdene.

Der var større problemer af betydning for patientsikkerheden ved to stikprøvebaserede tilsyn, to reaktive og et opfølgende tilsyn. Det vil sige, at der ved tilsynene var problemer af betydeligt omfang, som medførte en risiko for patientsikkerheden. Denne vurdering udløser et påbud eller fastholdelse af påbud til klinikken om at rette op på problemerne inden for en nærmere fastsat tidsfrist og et nyt tilsynsbesøg, hvor vi ser på, hvorvidt ændringerne er gennemført, og om påbuddet kan ophæves.

Ved et enkelt reaktivt tilsyn fandt vi kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden. Denne vurdering indebærer, at der er forhold, som medfører en væsentligt forøget risiko for patientsikkerheden. Her kan vi give et påbud om midlertidigt at indstille virksomheden helt eller delvist, indtil det kan dokumenteres, at de patientsikkerhedsmæssige krav, der er stillet til virksomheden, er opfyldt. Også her følger vi op med et nyt tilsynsbesøg.

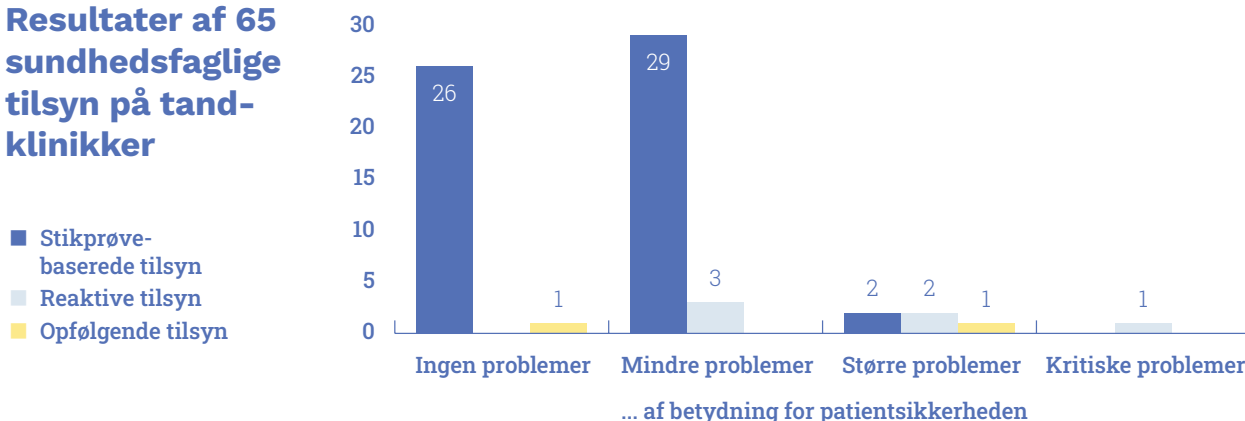
**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på tandklinikker 2023

Resultater af 65 sundhedsfaglige tilsyn på tand- klinikker

Målepunkter

De målepunkter, tilsynene på tandklinikker i 2023 tog udgangspunkt i, var justeret i forhold til tidligere tilsyn. Justeringen skete som led i den løbende tilpasning og udvikling af de sundhedsfaglige tilsyn. Det betød blandt andet, at der var færre målepunkter ved tilsynene i 2023 end tidligere.

Målepunkterne havde særligt fokus på organisering, ledelse og arbejdsgange på tandklinikkerne. De handlede bl.a. om:

- Delegation af forbeholdt virksomhed
- Medicinsk anamnese
- Brug af antibiotika
- Røntgenoptagelser
- Håndtering af medicin og materialer
- Patientens retsstilling
- Hygiejne og rengøring

Se en oversigt over opfyldelsen af alle målepunkter på tværs af tilsynene på side 5.

Refleksionspunkter

Udover målepunkterne indgik der tre refleksionspunkter i tilsynene. Refleksionspunkterne indgik ikke i vurderingen af klinikkerne, men dannede baggrund for dialog om emner, der kunne bidrage til det overordnede arbejde med at forbedre patientsikkerheden. Refleksionspunkterne handlede om:

- Patienter i antiresorptiv behandling med risiko for at udvikle osteonekrose i kæberne
- Aseptisk og tørt arbejdsfelt, herunder brug af kofferdam
- Arbejde med kvalitetsforbedringer

Se alle målepunkter og refleksionspunkter for tilsynene på tandklinikker i 2023 på stps.dk.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på tandklinikker 2023

Opmærksomhedspunkter fra tilsynene

De målepunkter, som var opfyldt på flest af de tandklinikker, hvor de var relevante, handlede om:

- Instruktion og tilsyn ved benyttelse af medhjælp
- Medicinsk anamnese
- Informeret samtykke til behandling.

De målepunkter, der hyppigst gav anledning til anmærkninger, handlede om:

- Røntgenoptagelser
- Medicin- og materialehåndtering
- Daglig rengøring på klinikken

Røntgenoptagelser

Ved 23 procent af tilsynene var der mangler i journalføringen af røntgenoptagelser. Hvis en røntgenundersøgelse viser noget, som giver anledning til opfølgning, skal det journalføres, og der skal anføres diagnoser eller beskrivelse af det radiologiske fund. Hele det område, der afbildes, skal tolkes og al patologi samt tegn på patologi skal beskrives.

Normale forhold (negative fund), skal journalføres, hvis det har betydning for diagnosticering, fortsat undersøgelse og korrekt behandling af patienten, herunder til sikring af et sammenhængende forløb. Hvis man fx optager et røntgenbillede for at kontrollere en traumatand, skal det fremgå af journalen, hvis billedet alene viser sunde forhold, og der ikke ses patologi.

Røntgenundersøgelsen medvirker til at give det komplette billede og dermed en korrekt samlet diagnose med baggrund i kliniske og radiologiske fund. Hvis disse beskrivelser ikke journalføres, er der risiko for, at sygdomme og andre tilstande bliver overset. Manglende diagnosticering kan udgøre en risiko for yderligere sygdomsudvikling, at patienten ikke får tilbudt den rigtige behandling, og dermed en risiko for skader, som kunne være undgået.

Vi har offentliggjort en video med et oplæg om tandfaglig journalføring, hvor man bl.a. kan høre mere om, hvad der er nødvendigt at journalføre: vimeo.com/825058397

Medicin- og materialehåndtering

Ved 26 procent af tilsynene var der mangler i forhold til medicin- og materialehåndtering. Sikker håndtering af medicin og materialer er vigtig for patientsikkerheden på tandklinikker. Det gælder i forhold til:

- Opbevaring
- Holdbarhed
- Akutberedskab
- Opbevaring

Medicin og materialer skal opbevares forsvarligt. Det betyder, at medicin skal opbevares i et aflåst skab. Medicin og materialer skal desuden opbevares efter producentens anvisning, fx i forhold til temperatur. Det er også vigtigt, at medicin og materialer, der opbevares uden for original emballage, kan identificeres sikkert, så der ikke sker forveksling.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på tandklinikker 2023

- **Holdbarhed**

Materialer og medicin har typisk begrænset holdbarhed, og derfor skal man være opmærksom på holdbarhedsdato. Ved begrænset holdbarhed efter åbning af emballage skal medicinen eller materialerne mærkes med anbrudsdato.

- **Akutberedskab**

Der kan opstå akutte situationer på en tandklinik. Derfor skal der være adrenalin til rådighed på klinikken, og personalet skal kende placeringen og vide, hvornår den skal anvendes. Ved brug af sedativer skal der desuden være genoplivningsudstyr til rådighed. Også her skal personalet vide, hvor udstyret er, og hvordan og hvornår det skal anvendes.

På baggrund af spørgsmål og erfaringer fra tilsyn med tandklinikker har vi udarbejdet en [folder med gode råd om sikker håndtering af materialer på tandklinikker](#).

Daglig rengøring på klinikken

Ved 31 procent af tilsynene var der mangler i forhold til den daglige rengøring på klinikken.

De Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR) fra Statens Serum Institut beskriver metoder til rengøring på tandklinikker. Det overordnede formål er at begrænse smitterisikoen for patienter og personale. For tandklinikker indebærer det bl.a., at lokaler rengøres dagligt samt ved synlig forurening. Tandtekniske rum, gange i klinikområdet, toilet, depot, behandlingsrum, røntgenrum og rum til sterilisation rengøres med en våd ren klud og rent vand tilsat rengøringsmiddel og tørre efter med ren, tør klud. I disse områder må man ikke støvsuge. Man kan læse mere om hygiejne på tandklinikker i de [Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer for Tandklinikker](#).

Patienter i antiresorptiv behandling med risiko for at udvikle osteonekrose i kæberne

Patienter, der får eller tidligere har fået antiresorptiv behandling i form af bisfosfonater og denosumab, har øget risiko for at udvikle osteonekrose i kæberne, dvs. dødt knoglevæv i kæberne. Det gælder særligt for patienter, der har ubehandlede infektioner, dårligt tilpassede proteser eller som får foretaget tandudtrækning. Styrelsen har sammen med en række samarbejdspartnere udviklet [informationsmateriale om forholdsregler, der kan nedbringe risikoen for udvikling af osteonekrose i kæberne for patienter i antiresorptiv behandling](#), herunder henvisning af visse patienter til behandling hos specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi.

Under tilsynsbesøgene på tandklinikker i 2023 spurgte vi til klinikkernes erfaringer med at henvise patienter i risiko for at udvikle osteonekrose i kæberne. En del klinikker meldte om forskellige udfordringer i forhold til at henvise patienter til behandling hos specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi. Nogle steder var tilgængelighed en udfordring, bl.a. i forhold til kapacitet og lang transport for nogle patienter. Der blev desuden meldt om økonomiske barrierer i forhold til udgifter til behandling hos privatpraktiserende specialtandlæger.

Styrelsen har fortsat fokus på den patientsikkerhedsmæssige risiko og er i dialog med aktører på området, der arbejder for at nedbringe risikoen for udvikling af osteonekrose i kæberne hos patienter i antiresorptiv behandling.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

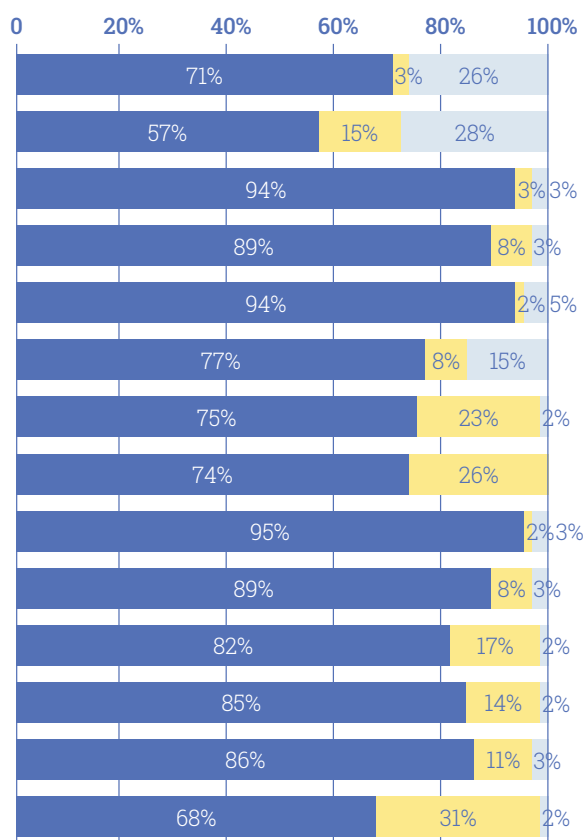
www.stps.dk

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på tandklinikker 2023

Målepunktsopfyldelse

1. Instruktion og tilsyn ved benyttelse af medhjælp
2. Instrukser for delegation
3. Medicinsk anamnese
4. Journalgennemgang vedr. medicinsk anamnese
5. Interview om ordination af antibiotika
6. Journalgennemgang vedr. ordination af antibiotika
7. Røntgenoptagelser
8. Medicin- og materialehåndtering inkl. akutberedskab
9. Interview om informeret samtykke til behandling
10. Journalgennemgang af informeret samtykke til behandling
11. Kontrol af autoklave
12. Sterile pakninger af instrumenter til flergangsbrug
13. Vandkvalitetsprøver af unitvand
14. Daglig rengøring på klinikken

■ Opfyldt   ■ Ikke opfyldt   ■ Ikke aktuelt

Godt at vide

På Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside kan du finde svar på mange af de ofte stillede, fagspecifikke spørgsmål og svar vedrørende tilsynet med tandklinikker.

Læs mere: [Tilsyn med tandområdet på Styrelsen for Patientsikkerhed \(stps.dk\)](https://stps.dk)

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

www.stps.dk